

ZALECENIA DLA RODZICÓW DOTYCZĄCE ROZWOJU MOWY U MAŁEGO DZIECKA

SZANOWNI RODZICE!

Poniższe ćwiczenia i zabawy mają na celu stymulowanie i wspomaganie prawidłowego rozwoju mowy małego dziecka.

1. Ćwiczenia usprawniające narządy mowy (język, wargi, podniebienie miękkie) – wszystkie ćwiczenia wykonujemy z dzieckiem w formie zabawy, w wolnym tempie z twarzą zwróconą w kierunku dziecka.

a) ćwiczenia warg

- szerokie otwieranie i zamykanie buzi – zabawa „ziewający hipopotam”
- nadymanie policzków – zabawa w nadmuchiwanie baloników
- cmokanie – zabawa w posyłanie buziaków
- parskanie wargami – zabawa w motor
- wyraźne wymawianie samogłosek: aaa (zabawa w usypianie lalki), uuu (zabawa w lecący samolot), eee (zabawa w naśladowanie płaczu dziecka), e-o (naśladowanie samochodu policyjnego, i-u (naśladowanie karetki pogotowia, e-u (naśladowanie straży pożarnej.

b) ćwiczenia języka

- wysuwanie języka na brodę – zabawa „zmęczony pies”
- oblizywanie językiem warg (usta szeroko otwarte, można je obsmarować miodem lub kremem czekoladowym) – zabawa „głodny miś”
- wysuwanie języka do przodu i cofanie w głąb jamy ustnej – zabawa „kukułka wylatuje z dziupli”
- układanie języka w kąciki ust – zabawa „tykający zegar”
- klaskanie językiem – zabawa w naśladowanie chodu konia

2. Ćwiczenia oddechowe

Należy zwrócić uwagę dziecka na prawidłowy sposób oddychania: powietrze nabieramy nosem przy zamkniętych ustach, wydech ustami.

- wdech przez nos, wydech ustami
- dmuchanie na kolorowe przedmioty zawieszane na nitkach
- zdmuchiwanie wacików lub skrawków papieru z gładkiej powierzchni np. stołu
- zabawa w wachanie kwiatków (wdech nosem, wydech ustami)
- przenoszenie za pomocą rurczki skrawków papieru
- zdmuchiwanie płomienia zapalonej świecy
- dmuchanie na kolorowe kartki papieru trzymane przed ustami.

3. Ćwiczenia i zabawy dźwiękonaśladowcze

a) naśladowanie odgłosów wydawanych przez zwierzęta, pojazdy, przedmioty z bliskiego otoczenia dziecka. Do zabawy należy użyć zabawek lub ilustracji przedstawiających przedmioty, zwierzęta.

Polecenie: Pokazujemy dziecku zabawkę lub ilustrację np. kotka i mówimy:

To jest kot – kot miauczy miauu, miauu, miauu (następnie zachęcamy by dziecko próbowało powtórzyć tak jak robi kotek)

To jest pies – pies szczeka hau, hau, hau

To jest krowa – krowa muczy mu, mu, mu

To jest kura – kura gdacze ko, ko, ko

To jest piłka – piłka skacze hop, hop, hop

To jest auto – auto jedzie brum, brum, brum

- b) **wierszyki dźwiękonaśladowcze** – czytamy dziecku wierszyki i zachęcamy by próbowało naśladować słyszane w wierszu odgłosy

Co kotek miał?

*Mały Jasio kotka
przy kominku spotkał.
Ukłonił się kapeluszem
- porozmawiać z kotkiem muszę:
- miał kotek siostrę?
- Miau!...
- Miał kotek pazurki ostre?
- Miau!...
- Miał kotek mamę i tatę?
- Miau!...
- Miał kotek na grzbiecie łatę?
- Miau!...
I tak sobie przez godzinkę
rozmawiali przed kominkiem!
(Maria Kownacka)*

Co słysząc na wsi?

*Na łące słysząc: kle, kle!
Na stawie: kwa, kwa!
Na polu: kra, kra!
Przed kurnikiem: kukuryku!
Kokoko w kurniku.
Koło budy słysząc: hau!
Na progu: miau!
A co słysząc w domu,
Nie powiem nikomu.
(Wanda Chotomska)*

Odgłosy

*Jedzie pociąg – fu, fu, fu
Trąbi trąbka – tru, tru, tru
A bębenek – bum, bum, bum
Na to żabki – kum, kum, kum
Konik człapie – człap, człap, człap
Woda z kranu – kap, kap, kap
Mucha bzyczy – bzy, bzy, bzy
A wąż syczy – sy, sy, sy
A owieczki – me, me, me*

4. Rozwijanie zasobu słownictwa biernego i czynnego u dziecka.

- a) wskazujemy i nazywamy w obecności dziecka różne przedmioty z najbliższego otoczenia np. ubrania, zabawki, zwierzęta, pokarmy
- b) obdarzamy komentarzem słownym każdą czynność wykonywaną razem z dzieckiem i w obecności dziecka np.:
- w trakcie ubierania dziecka nazywamy części garderoby: bluzka, rajstopy, sukienka, spodnie, buty, pantofle, czapka, kurtka itp.
  - w trakcie kąpieli nazywamy części ciała np. myjemy nóżki, brzusek, rączki, buzię, uszka itp. W trakcie pobytu z dzieckiem w kuchni nazywamy pokarmy oraz przedmioty używane

podczas jedzenia np. „Biorę kubek, wlewam mleko, mleko jest smaczne, Ania będzie pić mleko” itp.

- w trakcie zabawy z dzieckiem nazywamy przedmioty, którymi bawi się dziecko: np. bawimy się klockami, zbudujemy dom, dom będzie duży itp.
- zachęcamy dziecko do nazywania przedmiotów i czynności z życia codziennego związanych z jedzeniem, zabawą, myciem, ubieraniem się
- czytamy dziecku krótkie ilustrowane bajki a następnie zachęcamy dziecko do nazywania obrazków
- oglądamy z dzieckiem zdjęcia rodzinne i zachęcamy do wskazywania i nazywania osób znajdujących się na zdjęciach oraz czynności wykonywanych przez dziecko
- ćwiczenie rozumienia – zachęcanie dziecka do rozpoznawania i wskazywania części ciała, przedmiotów, osób i czynności znanych dziecku z codziennego funkcjonowania np.
  - pokaż gdzie jest ... tata .....
  - podaj mamie ..... buty .....
  - weź do rączki .....piłkę .....
- rysujemy wspólnie z dzieckiem przedmioty znane z najbliższego otoczenia – rysując mówimy: „Teraz rysuję dom. Dom ma okna, drzwi, dach i komin itp”. Następnie zachęcamy dziecko do wskazywania i nazywania tego co zostało narysowane.

UWAGA:

Wypowiedzi osób z najbliższego otoczenia powinny być poprawne językowo. Do dziecka należy mówić powoli i wyraźnie. Mówiąc budujemy krótkie zdania, używamy prostych i zrozumiałych dla dziecka zwrotów. Mówiąc do małego dziecka unikamy zdrobnień i mowy dziecięcej.

Bibliografia:

1. Krystyna Datkun-Czerniak, „Logopedia. Poradnik dla nauczycieli i rodziców. Jak usprawniać mowę dziecka”, MAC Edukacja.
2. Bożena Dittfeld, „Spróbujmy mówić razem”, Impuls.
3. Genowefa Demel, „Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola”, WSiP.
4. Ewa Małgorzata Skorek, „Z logopedią na Ty Podręczny słownik logopedyczny”, Impuls.